

T.C.

SIVAS VALİLİĞİ

GEMEREK KAYMAKAMLIĞI

GEMEREK

ÇEVRE İNCELEME RAPORU

EYLÜL 2024

Rapor Tarihi: 16.09.2024

Hazırlayan: Mevlüt Kabaktepe - Mücahit KARAKUŞ

GEMEREK İLÇESİ ÇEVRE İNCELEMESİ – 2019 ARALIK

İncelenen Yerin;

Adı : Gemerek

Bağlı Bulunduğu İlçe : Gemerek

Bağlı Bulunduğu İl : Sivas

İnceleme Tarihi : Eylül 2024

İncelemeyi Yapan : Mevlüt KABAKTEPE - Müdür Yardımcısı
Mücahit KARAKUŞ - Okul Müdürü

A- COĞRAFYA

1. Coğrafi Konumu
2. Komşuları
3. Yeryüzü Şekilleri
4. İklimi
5. Toprak Yapısı ve Tarıma Elverişliliği
6. Akarsuları ve Durgun Suları
7. Mesire Yerleri, Doğal Güzellikleri ve Turizm

B- TARİHÇESİ

1. Adını Nereden Almaktadır?
2. Türk Hakimiyetinde Gemerek

C- EKONOMİK YAŞAM

D- ULAŞIM

E- NÜFUS

F- İLÇENİN SORUNLARI

G- FOTOĞRAFLARLA GEMEREK

GEMEREK

Gemerek, Sivas ilinin merkez ilçe de dahil 17 ilçesinden bir tanesidir. Sivas-Kayseri karayolu üzerine kurulmuş bir yerleşim yeridir. İlçe merkezinin nüfusu 11.800'dür. Köy ve kasabalarıyla birlikte toplam nüfus 20 bin civarındadır. Gemerek gelişmekte olan güzel bir ilçedir. İlçede hayvancılık ve tarım önemli geçim kaynaklarıdır. Gemerek 1953 yılında Şarkışla ilçesinden ayrılacak ilçe statüsü kazanmış ve günümüzde de bu statüsünü devam ettirmektedir.

A- COĞRAFYA

1. Coğrafi Konumu: İlçe 39.11 kuzey enlemleri, 36.04 doğu boylamları arasında Sivas ilinin güneybatısında, Sivas–Kayseri kara ve demiryolları üzerinde yer alır. Coğrafi olarak Türkiye'nin orta noktalarında yer alan Gemerek, Karadeniz ile İç Anadolu'yu birbirine bağlayan köprü vazifesi görmektedir.

2. Komşuları: İlçenin doğusunda Şarkışla, batısında Sarioğlan, güneyinde Sarioğlan ve Akkışla ilçeleri ve kuzeyinde Çayıralan ve Akdağmadeni ilçeleri yer almaktadır.

3. Yeryüzü Şekilleri: İlçe genellikle düz bir arazi yapısına sahiptir ve Şarkışla hududu ile Kayseri ili Sarioğlan ilçesi hududuna kadar vadi şeklinde engelsiz bir şekilde uzanmaktadır. İlçenin kuzey ve güney bölgeleri dağlıktır. Arazi genellikle çıplak olup, görüşe açıktır. İlçenin kuzeyinde Karababa Dağı, Şama Dağı, güneyinde Karadağ ana yükseltileridir. İlçenin yüz ölçümü 1153 km²,dir. Deniz seviyesinden yüksekliği (rakım) ortalama 1150 metredir.

4. İklimi: Gemerek İç Anadolu Bölgesi'nde yer almaktadır. Bu nedenle karasal iklim etkili olmaktadır. Yazlar sıcak ve kurak, kışlar da oldukça soğuk geçmektedir. İlçe en fazla yağışı ilkbahar ve sonbahar mevsimlerinde almaktadır. Kış yağışları kar şeklinde olmaktadır. Son yıllarda kar yağışları eskisi kadar etkili olmamaktadır.

5. Toprak Yapısı ve Tarıma Elverişliliği: Gemerek'te genetik toprak sınıflandırması esas alınarak yapılan incelemeler sonucunda, iki ana toprak grubu yayılış göstermektedir. Şarkışla'nın

kuzeyinde ve doğusunda fazla alan kaplayan zonal topraklar yaygındır. İklim özellikleri, dolayısıyla da yağış şartlarından dolayı kahverengi topraklar yaygındır. Gemerek'in diğer kesimlerinde ise, aşırı kuraklık nedeniyle kalsifikasyon etkili olması sonucunda; yüksek alkalin özellik gösteren kahverengi ve kırmızı kahverengi topraklar yer alır. Gemerek ve çevresinde, Kızılırmak havzasında yer alan bölgelerde alüvyal toprakların da geniş bir alan kapladığı görülür.

Topraklar, verimlilik özellikleri bakımından incelendiğinde ise; alüvyal topraklar sahanın en verimli ve kullanım alanı en fazla olan toprakları oluşturur. Organik madde bakımından da zengin olan bu topraklar geniş alana sahiptir. Verimlilik özelliği bakımından önemli olan diğer bir toprak türü de, kırmızı kahverengi topraklardır. Tahıl üretimi için değer taşıyan bu topraklar, sahanın kuzeyinde dağılışı gösterir. Kireç oranı yüksek olan kahverengi topraklar, en geniş dağılışı sahip topraklar olup, verimlilikleri diğer toprak türlerine göre düşüktür.

6. Akarsuları ve Durgun Suları: Gemerek'in en önemli akarsuyu ilçenin kuzeydoğu ve güneybatısından geçen Kızılırmak'tır. Kızılırmak Sızır kasabasından doğan Göksu Çayı ile Tekmen köyü sınırlarında birleşir. Göksu çayı üzerinde 2 adet hidroelektrik santrali bulunmaktadır. Ayrıca Kızılırmak üzerinde bir adet hidroelektrik santrali bulunmaktadır. Ayrıca Gemerek'te Köseli Sulama Göleti bulunmaktadır. Kartalkaya köyüne de yine sulama amaçlı bir gölet inşa edilmektedir.

7. Mesire Yerleri, Doğal Güzellikleri ve Turizm: Gemerek'te çevrenin en önemli mesire alanlarından olan Çat Köyü Mesire alanı bulunmaktadır. Ormanlık bir bölge olan Çat yaylaları doğa turizmi tutkunları için bir cazibe merkezidir. Cennet Deresi ve Hatapalanı isimleri verilen mesire alanları bunların başında gelir. Ayrıca ilçede yaylacılık kültürü de oldukça yaygındır. İnkışla, Çat, Eşikli ve Eğerci köyleri ile Sızır Kasabası yaylacılık faaliyetlerinin yoğun yaşandığı yerlerdir. İlçemizde ayrıca Sızır Şelalesi görülmesi gereken önemli doğal güzelliklerdendir. İlçemizde ayrıca Çepni kasabasında bulunan tarihi bir Ermeni Kilisesi, yine Çepni köyünde Anadolu Selçuklu Devleti döneminden kalma tarihi bir cami bulunmaktadır. Gemerek İlçe merkezinde tarihi konaklar yer almaktadır. Eğerci köyünde Eğerci Baba Türbesi bulunmaktadır.

B- TARİHÇESİ

1-Adını Nereden Almaktadır?

Gemerek isminin nereden geldiği kesin olarak bilinmemektedir. Ancak rivayetlere göre Gemerek'in girişinde çok eskiden kalma beyaz bir kemerin olduğu, bu kemere Samsun limanından Anadolu'ya nakil yapan kervanların Kemer-i Ak dedikleri, sonradan da Gemerek'e çevirdikleri rivayet edilmektedir.

2-Türk Hâkimiyetinde Gemerek

Gemerek ilçesinin kurulduğu tarih net olarak bilinmemekle beraber, bu bölgeye 1071 Malazgirt Savaşı'ndan sonra Türklerin Anadolu'yu fethi sırasında Abdioğlu namıyla bir Türk aşiretinin yerleştiği bilinmektedir. Gemerek'in Osmanlı İmparatorluğu'nun yükselme devrinde kasaba olduğu, Kanuni Sultan Süleyman'ın Nahcivan seferi sırasında burada konakladığı, mevcut kitabe

ve mezar taşlarından anlaşılmaktadır. I. Cihan Savaşında sürgüne gönderilenler hariç, 70 hane kadar Ermeni vatandaşı Türkler tarafından himaye edilerek burada kalmaları sağlanmıştır. 1950'li yıllardan sonra Ermeni vatandaşlarımız İstanbul'a göç etmeye başlamışlar, bugün ise ilçemizde hemen hemen hiç Ermeni vatandaşı kalmamıştır. Gemerek 1895 yılında müstakil nahiye olmuş, bu tarihten sonra nahiye müdürleri tarafından idare edilmeye başlanmıştır. 1936 yılında ise Gemerek'te belediye teşkilatı kurulmuştur. Gemerek nahiye olduktan sonra iktisadi ve kültürel sahalarda gelişme göstererek 1 Mayıs 1953 tarih ve 6058 sayılı kanun ile Şarkışla ilçesinden ayrılarak kendi başına ilçe statüsünü kazanmıştır. Gemerek günümüzde de ilçelik statüsünü devam ettirmektedir.

C- EKONOMİK YAŞAM

İlçemizde ekonomik hayatın büyük bir kısmını tarım ve hayvancılık faaliyetleri oluşturmaktadır. Ayrıca çok sayıda vatandaşımız büyük kentlerde ve yurt dışında çalışmaktadır. İlçemizde iki adet sanayi sitesi bulunmaktadır. Bununla birlikte Yeniçubuk ticari hayatın merkezi durumundadır. Önümüzdeki yıllarda ilçemizin gelişimi adına önemli bir yere sahip olacak Organize Sanayi Bölgesi de aktif hale gelecektir. İlçemizde Şekerbank, Vakıflar Bankası ve T.C. Ziraat Bankası olmak üzere 3 adet banka hizmet vermektedir.

İlçemiz oldukça verimli topraklara sahiptir. İlçemizde en çok yetiştirilen tarım ürünleri tahıl grubunun yanında pancar ve patatestir. Sebze ve meyve yetiştiriciliği bakımından da ilçemiz oldukça önemli bir yere sahiptir. İlçemizin birçok bölgesinde Kayseri Şeker Fabrikası'nın ihtiyacına cevap veren pancar kooperatifleri bulunmaktadır. İlçemizde tarım kredi kooperatifi ve ziraat odası da aktif olarak çalışmaktadır. Son yıllarda adından sıkça söz ettiren Gilaboru meyvesinin ana vatanı Gemerek'tir. Gemerek'te gilaboru meyvesi kapasitesinin artırılması adına çalışmalar yürütülmektedir. Gilaboru meyvesinin başta böbrek hastalıkları olmak üzere birçok hastalığa iyi geldiği uzmanlar tarafından kanıtlanmıştır.

D-ULAŞIM: İlçe Sivas-Kayseri Karayolu üzerinde yer almaktadır. Sivas'a 120 km, Kayseri'ye ise 70 km uzaklıkta yer almaktadır. Gemerek ülkemizin Batı-Doğu transit karayolu ulaşımın göbeğinde yer almaktadır. İlçemizden aynı zamanda demir yolu ağı da geçmektedir. Tren istasyonumuz mevcuttur. Artık turistik amaçla daha çok kullanılmaya başlanan Doğu Ekspresi ilçemizden geçmektedir.

E-NÜFUS: İlçede son yıllarda sürekli azalan bir nüfus görülse de 2018 yılında bir önceki yıla oranla artış yaşanmıştır. Son 13 yıl içerisinde ilçe nüfusunun yıllara göre dağılımı şu şekildedir:

- 2023: 22.717
- 2022: 21.276
- 2021: 21.810
- 2020: 22.342
- 2019: 22.845
- 2018: 24.828
- 2017: 22.338

- 2016: 23.083
- 2015: 23.390
- 2014: 24.517
- 2013: 26.157
- 2012: 25.498
- 2011: 26.671

(Not: Bu bilgiler TÜİK verilerinden alınmıştır.)

F- İLÇENİN SORUNLARI:

1. Sağlık Sorunları: İlçede teşekküllü bir devlet hastanesi ve ayrıca Aile Hekimliği bulunmaktadır. Ancak hastanede hızlı bir doktor sirkülasyonu yaşanmaktadır. İlçeye gelen doktorlar uzun soluklu olmamaktadır.

2. Nüfusun Hızla Azalması: İlçeye bağlı köy ve kasabalarda nüfus çok hızlı bir şekilde azalmaktadır. Bu nedenle Mart 2014'te Eğerci ve İnkışla beldeleri kapanmış ve köy statüsüne gerilemiştir. Köylerden göç eden nüfus hızlı bir şekilde Kayseri il merkezinde toplanmaktadır. Kayseri'nin yakın olması ilçe nüfusunu olumsuz etkilemektedir.

G- FOTOĞRAFLARLA GEMEREK

Sızır Şelalesi

Çat Ormanları

Çepni Kilisesi

Çepni Selçuklu Camii

Sızır Yaylaları

İnkışla Tırkazlar Kayalıkları

Tren Garı

Sızır Alabalık Tesisi

Aslanbey Konağı

Gemerek

Mevlüt KABAĞTEPE
Müdür Yardımcısı

Mücahit KARAKUŞ
Okul Müdürü